

Datum: 12. 7. 2023

Zadeva: **ZAPISNIK 4. seje Sveta ministra za naravne vire, prostor, okolje, podnebje in energijo za sodelovanje z nevladnimi organizacijami**

Lokacija in datum: Ministrstvo za naravne vire in prostor, Dunajska 47, 1000 Ljubljana, 9. 5. 2023

Prisotni: Marko Maver (MNVP), Teo Hrvoje Oršanič (ZRSVN), Mihael J. Toman (SDZV), Tina Mikuš (DONDES), Aleš Poljanec (ZGS), Matej Zagorc (MKGP), Jaka Kranjc (EBM), Špela Žohar (MOPE), Tomaž Gorenc (IZO), Maja Simoneti (IPOP), Senka Šifkovič (Umanotera(IPOP), Aljoša Petek (PIC), Damjan Vinko (SOD), Kaja Lipnik Vehovar (DAL), Dr. Klemen Koselj (SDPVN), Tina Hočevar (MOPE), Aleš Jeraj (MNVP)

Dnevni red: I. Sanacija gozdov, poškodovanih v požaru na Goriškem Krasu; II. Uredba o zunanji kakovosti zraka; III. Spremembe Zakona o vodah; IV. Razno

AD. 1: Sanacija gozdov, poškodovanih v požaru na Goriškem Krasu

Predstavnik Zavoda za gozdove Slovenije dr. Poljanec, pomočnik direktorja za strokovne zadeve, je predstavil Načrt sanacije lani poškodovanih gozdov v požaru na Goriškem Krasu. Pojasnil je, da gre pri sanacijskem načrtu za specifičen dokument, katerega namen je izključno hiter odziv na nesrečo in se izdelava v skladu s Pravilnikom o varstvu gozdov, javne razprave niso predvidene, posvetovanje se v primeru zavarovanih gozdov izvede z Zavodom RS za varstvo narave (ZRSVN). Na Krasu se je izvedlo tudi posvetovanje z Zavodom za varstvo kulturne dediščine Slovenije in občinami, izvedene so bile tudi delavnice z deležniki. Iz Načrta so že izvedene: sadnja na 14 ha, setev na 16 ha, vzdrževana protipožarna preseka na 15 km in na novo vzpostavljene protipožarne preseke na 1,9 km. Invazivne vrste so pomembno zastopane v Načrtu, izvajajo se tudi projekti, financirani iz podnebnega sklada.

Direktor ZRSVN mag. Oršanič je pojasnil, da je ZRSVN podal svoje mnenje na ukrepe 15. 9. 2022 in bil na javni obravnavi 15. 11. 2022 v vlogi publike, hkrati je opozoril tudi na problem zaraščanja kraške krajine, tudi invazivne vrste in problem lastništva ter nezainteresiranost lastnikov za košnjo, omenil je napoved ministra za prostor o izdelavi krajinske zasnove in možnost, da izdelava tega dokumenta odpre širši pogled na reševanje problematike, opozoril je na nejasno vlogo MNVP v procesu priprave sanacijskega načrta, ki formalno sodi v področje MKGP. ZRSVN je, tako kot tudi NVO, predlagalo izdelavo CPVO za sanacijski načrt, odgovora tudi oni niso prejeli. Na temo načrta je ZRSVN sodeloval z Društvom za opazovanje in proučevanje ptic Slovenije in lokalnimi deležniki.

V razpravi je Vinko v imenu NVO s področja varstva narave, ki so se povezano odzvale na predlog sanacijskega načrta v javni razpravi, povedal, da so želeli pogovor o vsebini novembra 2022, torej pred 6 meseci, ko je

bil Načrt še bolj aktualen, in da sanacijski načrt ne bi smel biti v navzkrižju s cilji in predpisi varstva narave. Razočaran je, da na seji ni pristojnih za ohranjanje narave z MNVP in ministra. Meni, da MNVP ni opravil svojih dolžnosti pri nastanku in izvajanju Načrta, posledično je ta v nasprotju s cilji varstva narave in ne sledi nacionalnim predpisom ter mednarodnim dolžnostim varstva narave.

Kot s strani NVO povabljen gost je dobil besedo dr. Klemen Koselj in poudaril, da sanacijski načrt z vidika varstva narave ni sprejemljiv, četudi je izdelan v skladu z gozdarsko zakonodajo, območje pogorišča je deloma tudi v območju Natura 2000, sam načrt je premalo dolgoročno vzdržen, ne spodbuja npr. lastnikov, da bi kosili, kar se je včasih že delalo. Povzel je stališče 16 strokovnih NVO in 39 posameznikov s področja raziskovanja in varstva narave, kjer so pristojne dvakrat (13. 12. 2022, 15. 2. 2023) pozvali k upoštevanju predpisov varstva narave pri izdelavi in izvajanju Načrta, a se jim MNVP ni nikoli odzval. Prepričani so, da bo izvajanje Načrta negativno vplivalo na ohranitveno stanje habitatnih tipov in številnih vrst, varovanih na tem območju.

Šifkovič je opozorila na sistemsko neskladje, za strateške območne GGN se izdelava okoljsko poročilo, tudi za sanacijski načrt bi bilo potrebno.

Simoneti je dodala, da je Društvo krajinskih arhitektov Slovenije (DKAS) že hitro po požaru, konec poletja 2022, ministra za prostor skušalo prvič opozoriti na to, da je sanacijo treba nasloviti tudi s strani MOP, celovito, ker je kulturna krajina Krasa razvojno gledano kompleksen interdisciplinaren fenomen in mora tako biti obravnavan tako požar kot njegova sanacija in še bolj dolgoročno vzdržno preprečevanje novih požarov. DKAS se je odzval tudi v času javne razprave in ponovno prijazno opozoril na nujnost celostnega medsektorsko usklajenega in dolgoročno naravnane reševanja razmer na Krasu, DKAS je pozdravilo napoved izdelave krajinske zasnove kot sistemsko gledano prostorsko načrtovalske naloge, ki z vključevanjem lastnikov in drugih lokalnih in resornih akterjev (NUO) predstavlja ustrezno podlago za potrebne ukrepe različnih vrst na različnih področjih. Opozorila je, da glede procesa priprave, javnosti ni nič znanega, kar mogoče ni najboljši znak.

Sklep 1: Marko Maver do konca tedna članom Sveta posreduje informacijo, v kakšni fazi je izdelava krajinske zasnove Krasa, in stališče MNVP o Načrtu sanacije gozdov, poškodovanih v požaru Goriški Kras.

AD. 2: Uredba o zunanji kakovosti zraka

Špela Žohar je poročala o napovedanih spremembah EU Direktive o kakovosti zunanjega zraka, ki gre v maju v drugo branje in bi lahko bila sprejeta do poletja 2024, v ozadju je napoved iz Zelenega dogovora o izboljšanju kakovosti zraka, tudi zmanjševanju zdravstvenih posledic onesnaženja, Svetovna zdravstvena organizacija (SZO) ob tem napoveduje: ničelno onesnaženje oziroma ravni, ki niso več nevarne za zdravje do leta 2050, in do leta 2030 prepolovitev onesnaženja, stara direktiva je premalo ambiciozna, nova združuje materijo dveh zakonov: o kakovosti zunanjega zraka in o arzeniu, kadmiju, živemu srebru, niklju in policikličnih aromatskih ogljikovodikih, predvidena je prenova standardov, spremljanje stanja na 5 let in zaostritev po potrebi, velik poudarek je na monitoringu in modeliranju, tudi pravno varstvo – odgovornost

države se povečuje, glede na fizično geografijo in posebnosti – standardi za vsako državo, problem Slovenije so trdi delci pozimi ter pozidava v kotlinah – koncentracije povzročajo geografija, MOPE načrtuje kampanjo za promocijo čiščenja dimnikov (ker je dimnikarska služba na trgu, je draga in ljudje si ne dajo očistiti dimnikov).

V razpravi se Gorenc predlagal, da naj Slovenija zastopa ambiciozna stališča na ravni EU. Ambiciozna stališča pomenijo, da so nove mejne vrednosti skladne z javnozdravstveno stroko, zavezujoče in časovno opredeljene v kontekstu implementacije. Dodatno je opozoril na stališča naše države v procesu na ravni EU – včasih ni volje, včasih ni časa – pomembno bi bilo, da so oblikovani na ravni države jasni in časovno zavezujoči cilji, ki jih zagovarjamo predstavniki države na ravni EU.

AD. 3: Spremembe Zakona o Vodah

Aleš Jeraj poroča, da se po 20 letih odpira zakon o vodah, vmes se je zgodil vpis pravice do vode v ustavo, težava je raba fitofarmaceutskih sredstev na vodovarstvenih območjih, urediti je treba vodne pravice in obveznosti, urediti je treba 69. člen (nevarne snovi), dvigniti standarde varstva (manj onesnaževanja), potrebni so tehnični popravki glede izvajanja EU direktiv, do konca leta 2023 naj bi bila pripravljena prva novela.

V razpravi je bilo omenjeno:

- da je generalni direktor Direktorata za vode mag. Bojan Dejak na seji STRIVO (Svet za trajnostni razvoj in varstvo okolja) napovedal, da bodo prve napovedi sprememb že poleti v javnosti, postavlja se vprašanje, kdaj bodo javnost dosegli predlogi večjih sprememb (ni bilo pojasnjeno);
- da obstajajo precejšnje razlike v mnenjih NVO in gospodarstva glede mejnih vrednosti onesnaženja - treba bi bilo specifično določiti mejne vrednosti za industrijo na vodovarstvenih območjih, primarno zavarovati zdravje in interes prebivalcev: odpiranje 69. člena z vidika NVO ni dobrodošlo.

Petek je pojasnil, da se je na STRIVO govorilo o javni razpravi, da bi dogodek moral biti odprt in da bi bil dobrodošel tako za gospodarstvo kot za javnost in da je bil sklep STRIVO, da MNVP organizira na to temo širši sestanek z namenom vsebinske razprave.

Mag. Mikuš in Vinko sta opozorila na plačilo povračila za rabo vode za renaturacijske namene oz. posledično za cilje izvajanja varstva narave (upravljalci zavarovanih območij morajo plačevati za odvzem vode, ki gre v mokrišče, se tam prečisti in vrača v podtalnico). Jeraj se je strinjal, da je to področje, ki bi ga bilo smiselno nasloviti.

AD. 4: Razno

Financiranje NVO:

- na MOPE je prenesena bivša postavka MOP za financiranje NVO, na njej so zagotovljena integralna sredstva za delovanje okoljskega centra, dodalo naj bi se tudi sredstva za vsebinske projekte, a na koncu ni šlo v rebalans proračuna in se načrtuje v letu 2024/25.

- podnebni sklad bo še naprej pokrival delo vsebinskih mrež in uspešno se je dodalo tudi sredstva za vsebinske projekte, sredstva so v proračunu.
- MNVP nima posebne postavke za NVO, so pa razmišljali, da bi v okviru načrtovanja za 2024/25 del postavke za promocijo namenili za NVO. MNVP bo v okviru rebalansa proračunov vnesel proračunsko postavko za financiranje NVO.
- Šifkovič je v razpravi omenila, da sredstva zagotavlja in jih bo tudi v prihodnje tudi Eko sklad in obvestila, da se že pripravlja delavnica za sofinanciranje tega dela v prihodnje, izpostavila je pričakovanja NVO, da bo MNVP predvidelo integralna sredstva v svojem proračunu za delo na področju prostora, narave in voda.
- Prof. dr. Toman je prosil za pojasnilo, ali bo minister še kdaj prisoten na seji Sveta, kjer so to priložnosti, da ga NVO ozaveštuje o problematiki.
- Vinko je opozoril na dinamiko srečanj, preveril, kdaj bo naslednja seja in opozoril, da je bila septembra 2022 prva seja in da je bila napovedana dinamika sestajanja na 3 tedne, zdaj pa poteka šele 4. seja.
- Hočevnar je bilo razloženo, da so NVO posredovale nabor prioritetenih tem za posamezno področje članov pred sklicem Sveta oktobra 2022, kar pa Svet še ni obravnaval.
- Mag. Mikuš je opozorila na številna odprta vprašanja – implementacijski deficit, ki pesti razmerja med kmetijstvom in varstvom narave na zavarovanih območjih – npr. Ljubljansko barje in se navezala na aktualno razpravo o izvajanju kmetijskega programa, kjer je probleme povzročilo pomanjkanje komuniciranja. Vinko in Simoneti sta dodala, da tudi sicer MNVP in MOPE preslabo komunicirata z javnostmi, tudi predhodno, in da pogosto ni jasno, kakšna so stališča in načrti posameznega ministrstva.
- Vinko je vprašal, kaj se dogaja z metodologijo za uvrščanje ukrepov v Program porabe sredstev Sklada za podnebne spremembe, na katero so NVO 17. 3. 2023 podale MOPE svoje komentarje. Hočevnar je pojasnila, da se odziv na komentarje pripravlja in bo predstavljen NVO, ko se zaključi ter pregleda tudi komentarje drugih resorjev. - Petek (pravno sistemska vprašanja) je opozoril na sporen način izključitve predstavnic NVO s področja stanovanjske politike Maše Hawlina iz Sveta in predlagal, da se izključitev prekliče in sodelovanje zaradi povezave med stanovanjsko in prostorsko politiko do nadaljnjega ohrani. Lipnik je predlogu pritrdila, da je sodelovanje utemeljeno z neizbežno medresorsko povezanostjo vsebine je potrdila tudi Simoneti. Sprejet je bil sklep, da Maša Hawlina ostaja članica sveta.

Zapisal_a: Maja Simoneti